

Aanvullend onderzoek vleermuizen

Bonkelaarsdijk 5 te Schagen

In opdracht van Prommenz

In opdracht van:

Naam : Prommenz
Contactpersoon : Mevrouw N. Bruijnooge
Postadres : Harmenkaag 11
Postcode + plaats : 1741 LA Schagen

Datum : 26 augustus 2020
Opgesteld door : T. Mulder
Gecontroleerd door : T. Krijnsen en E. van Duin
Status : Definitief
Versie : 1

Smit Groenadvies BV

Adres : Zijperweg 3
1742 NE Schagen
Telefoonnummer : 0657925468
E-mail : natuur@smitgroenadvies.nl
Internet : www.smitgroenadvies.nl

Inhoud

1	INLEIDING	4
1.1	Plangebied	4
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Resultaten van de quickscan	5
1.4	Leeswijzer	5
2	METHODE	6
2.1	Onderzoeksmethodiek vleermuis	6
2.2	Uitvoering van het onderzoek	7
3	RESULTATEN	8
3.1	Voorkomende soorten	8
3.2	Vaste rust- en verblijfplaatsen	8
3.3	Foerageergebieden	8
3.4	Vliegroutes	9
4	EFFECTEN	10
5	CONCLUSIE	11
6	BIBLIOGRAFIE	12
	BIJLAGE 1 WET NATUURBESCHERMING (WNB)	13

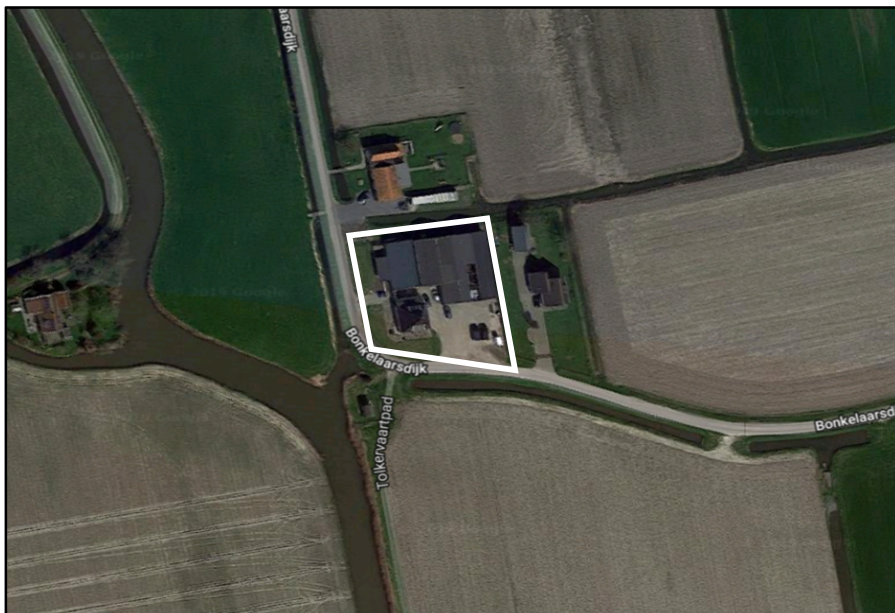
1 Inleiding

Er zijn plannen de bebouwing aan de Bonkelaarsdijk 5 in Schagen te slopen. In de voorbereidingsfase van deze werkzaamheden is op 12 augustus 2019 door Smit Groenadvies een ecologische quickscan uitgevoerd. Hieruit bleek dat de bebouwing mogelijk geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vleermuissoorten bevat en dat deze door de geplande werkzaamheden in het geding komen. Op basis van deze constatering is aanvullend vleermuisonderzoek geadviseerd. Voor dit onderzoek heeft Prommenz Smit Groenadvies opdracht verleend. Om de aanwezigheid van vleermuizen aan te tonen of uit te sluiten is er van september 2019 tot augustus 2020 aanvullend onderzoek uitgevoerd. In dit aanvullend onderzoek is de aanwezigheid van vleermuizen en het gebruik van het gebied in kaart gebracht. Naar aanleiding hiervan zijn de effecten van de werkzaamheden op deze soortgroep bepaald en op basis daarvan wordt advies gegeven over de te nemen vervolgstappen.

1.1 Plangebied

Het plangebied ligt in Schagen en betreft de woning en schuur aan de Bonkelaarsdijk 5 (figuur 1). Het plangebied ligt in een landelijk gebied met open landbouwgrond en weinig tot geen openbaar groen. Aan de noordzijde is langs het erf een smalle watergang gelegen en zuidwestelijk net buiten het plangebied ligt ook een watergang.

Het dichtstbijzijnde beschermde Natura 2000-gebied die onder de bescherming van de Wet natuurbescherming valt, betreft het gebied Zwanenwater en Pettermerduinen en is gelegen op een afstand van 8 kilometer in noordwestelijke richting (figuur 2). Het beschermde duingebied Zwanenwater & Pettermerduinen heeft een grote verscheidenheid aan milieutypen (droog-nat en kalkrijk-kalkarm) waarin verschillende vegetatietypen met zeldzame plantensoorten voorkomen. Ook komen er meerdere beschermde diersoorten voor. Vanwege de open zandige plekken is het gebied geschikt voor de zandhagedis en ook de rugstreeppad komt in het gebied voor. Vooral de natte valleien herbergen een grote populatie rugstreeppadden. Vogelsoorten zoals de tapuit, bergeend, wulp, roodborsttapuit en boomleeuwerik broeden in het gebied. Meeuwensoorten zoals de zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw en stormmeeuw hebben er kolonies. Ook vele andere vogelsoorten maken jaarlijks gebruik van het gebied als rust- en broedplaats. Vanwege de afstand tot het N2000-gebied is er geen effect te verwachten op de instandhoudingsdoelstellingen van doelsoorten en habitattypen die in het kader van de Wet natuurbescherming aangewezen zijn als gevolg van verstoring door geluid, licht en andere verstoringfactoren.

Figuur 1. Het plangebied en de directe omgeving.

Figuur 2. Natura 2000-gebied in de omgeving van et plangebied.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het opsporen van strijdigheden tussen de geplande werkzaamheden en de Wet natuurbescherming. Het onderzoek dient als basis voor eventuele vervolgstappen zoals het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming met een mitigatie/compensatieplan voor de waargenomen beschermde soorten.

Het doel kan worden bereikt door de onderstaande punten te behandelen:

- Het vaststellen of uitsluiten van aanwezigheid van vleermuizen;
- Het vaststellen of uitsluiten van de functie van het leefgebied (vaste rust- en verblijfplaatsen, vliegroutes en foeragegebied)
- Bepalen of de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en hun leefgebied hebben.

1.3 Resultaten van de quickscan

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied mogelijk een functie als vaste verblijfplaats voor vleermuizen heeft. Deze potentie voor vleermuizen bestaat uit openingen in de gevels en rondom de dakranden. Andere beschermde flora- en faunasoorten zijn niet in het gebied te verwachten. Wel is geadviseerd werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels uit te laten voeren. Nesten van alle broedvogels zijn namelijk beschermd vanaf dat het nest in gebruik is totdat alle jongen het nest verlaten hebben.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is omschreven volgens welke methode het onderzoek is uitgevoerd. In hoofdstuk 3 staan de resultaten van het veldonderzoek beschreven. Hierin komt naar voren welke soorten er zijn aangetroffen binnen het plangebied en welke functie het plangebied voor deze soorten vervult. In hoofdstuk 4 worden de effecten van de geplande werkzaamheden op vleermuizen beschreven. Op basis daarvan is bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn voor uitvoering van de werkzaamheden. Tot slot bevat hoofdstuk 5 de conclusie waarin advies wordt gegeven over de te nemen vervolgstappen.

2 Methode

In dit hoofdstuk wordt behandeld hoe de resultaten van het onderzoek verkregen zijn. Voor het soortenonderzoek gelden voor iedere soort andere onderzoeksmethodes, hieronder worden deze uiteengezet. Ook wordt er een overzicht gegeven van de datum en tijd waarop de veldbezoeken plaatsvonden, de weersomstandigheden tijdens deze bezoeken en door welke onderzoekers het veldwerk is uitgevoerd.

2.1 Onderzoeksmethodiek vleermuis

Het onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd volgens het landelijk gestandaardiseerde inventarisatieprotocol te weten het vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk groene Bureaus, 2017). Hierdoor wordt het onderzoek gedegen uitgevoerd zodat het bij eventuele vervolgstappen als juridische basis kan dienen.

Het plangebied kan door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats en/of onderdeel van een vliegroute of foerageergebied. Deze gebruiksfuncties zijn tijdens veldwerk onderzocht. Voorafgaand aan het onderzoek is er gekeken naar vleermuissoorten die mogelijk in het plangebied voorkomen. Hiervoor zijn verspreidingsgegevens en de voorkeurs habitat binnen het plangebied geobserveerd. Het onderzoek is op basis van deze gegevens gericht op gebouw bewoonende soorten, namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Andere voorkomende soorten zijn niet uitgesloten en in geval van waarnemingen ook genoteerd. Bezoekrondes en/of bezoektijden kunnen tussentijds worden aangepast afhankelijk van de bevindingen tijdens het veldwerk. Als de vleermuizen bijvoorbeeld na zonsopkomst nog actief zijn, dan zal het veldonderzoek worden voortgezet totdat alle vleermuizen zijn ingevlogen.

Het terreingebruik door vleermuizen is 's nachts nader onderzocht door middel van surveilleren en posten met batdetectors (Pettersson D240X). Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze functies zijn te verwachten bij de bomenlanen, groenelementen en luwe plekken binnen het plangebied. Door observaties van gedrag te combineren met verzamelde geluidsfragmenten is te bepalen welke functies gebruikt worden in het plangebied. Met de verzamelde gegevens is bepaald of het om essentieel leefgebied gaat en wat de functie van het gebied of complex is.

Het eerste veldbezoek is uitgevoerd in het najaar van 2019 om aan te tonen of uit te sluiten dat er paarverblijfplaatsen in de gebouwen van het plangebied aanwezig zijn. De tweede, derde en vierde ronde is gericht op het aantonen of uitsluiten van kraamverblijfplaatsen. De laatste onderzoeksronde is uitgevoerd om aan te tonen of uit te sluiten of er paarverblijfplaatsen en/of winterverblijfplaatsen in de gebouwen aanwezig zijn. Conform het protocol voldoet het onderzoek aan de volgende eisen:

- Het onderzoek dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige;
- Het onderzoek dient minimaal uit vier veldbezoeken te bestaan tussen 15 april en 15 oktober.
- Onderzoek naar vliegroutes, foerageergebied en zomerverblijfplaatsen kan in de gehele periode tussen 15 april en 15 oktober plaatsvinden;
- Onderzoek naar kraamverblijfplaatsen dient tussen 15 mei en 15 juli plaats te vinden waarvan minimaal een bezoek in de ochtend;
- Onderzoek naar paarverblijfplaatsen dient tussen 15 augustus en 1 oktober plaats te vinden;
- Er dienen minimaal 20 dagen tussen de veldbezoeken voor zomer- en paarverblijven te zijn en minimaal 30 dagen voor kraamverblijven;
- Onderzoek naar kraamverblijfplaatsen dient worden uitgevoerd na zonsondergang of 2 uur voor zonsopkomst. Onderzoek naar paarverblijfplaatsen dienen alleen worden uitgevoerd na zonsondergang. Onderzoeken duren minimaal 2 uur;
- De onderzoeken worden uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden;

- Hoogstens motregen;
- Geen harde wind;
- Minimaal 10 graden;

2.2 Uitvoering van het onderzoek

Hieronder is een overzicht gegeven van de datum en tijd waarop de veldbezoeken hebben plaatsgevonden. Ook is aangegeven welke onderzoekers het veldwerk hebben uitgevoerd en wat de weersomstandigheden waren.

Tabel 1. Momenten waarop veldonderzoek naar vleermuis is uitgevoerd.

Datum	Uitgevoerd door	Tijdsduur	Specificatie	Windkracht	Temperatuur	Weer
23-09-2019	J. Smit	20:25-22:30	Ronde 1 (avond)	ZZW 1Bft	15°C	Droog, Bewolking 0%
25-05-2020	T. Mulder	21:45-23:45	Ronde 2 (avond)	NNW 1Bft	16°C	Droog, Bewolking 20%
26-05-2020	T. Mulder	03:30-05:30	Ronde 3 (ochtend)	NNW 1Bft	12°C	Droog, Bewolking 60%
26-06-2020	R. IJlstra	22:00-24:00	Ronde 4 (avond)	ZW 4Bft	24°C	Droog, Bewolking 70%
17-08-2020	T. Mulder	22:00-24:00	Ronde 5 (nacht)	ZW 1-2Bft	22°C	Droog, Bewolking 10%

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek weergegeven. Tijdens het aanvullend onderzoek is onderzocht of beschermde vleermuissoorten voorkomen in het plangebied. Het gedrag van de waargenomen soorten is genoteerd en geïnterpreteerd. Het plangebied kan daarnaast voor vleermuizen verschillende functies hebben, zoals vliegroute, foerageergebied of vaste rust- en verblijfplaats. Door observaties van gedrag te combineren met verzamelde geluidsfragmenten is bepaald welke functie het plangebied vervult voor aanwezige vleermuizen. Op basis hiervan kan worden bepaald of het om essentieel leefgebied gaat en wat de functie van het gebied is. De resultaten van het onderzoek worden hieronder beschreven.

3.1 Voorkomende soorten

Gedurende het veldonderzoek, uitgevoerd op 23 september 2019, zijn de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen. Tijdens de avond- en ochtendronde, uitgevoerd op 25 en 26 mei 2020, zijn zowel de gewone dwergvleermuis als de ruige dwergvleermuis gezien en gehoord. Op 26 juni 2020 zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Gedurende de laatste onderzoeksronde op 17 augustus 2020 zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen.

3.2 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Tijdens het eerste veldbezoek uitgevoerd op 23 september 2019 zijn geen in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen. Ook gedurende de avond- en ochtendronde, welke zijn uitgevoerd in mei 2020, zijn geen in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen. Tijdens de avondronde van 26 juni 2020 zijn geen uit- of invliegende vleermuizen waargenomen. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aangetroffen, ook niet tijdens de laatste onderzoeksronde.

3.3 Foerageergebieden

Gedurende de onderzoeken zijn er noordelijk van het erf, over de watergang, vleermuizen waargenomen. Deze vliegen van en naar foerageergebied in de omgeving. De vleermuizen gebruiken de watergang zelf niet als foerageergebied. Vermoedelijk wordt het omliggende akkerland gebruikt als foerageergebied. Er zijn geen vleermuizen foeragerend boven het erf waargenomen. Tijdens de laatste onderzoeksronde zijn gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen zuidelijk van het plangebied foeragerend waargenomen. De watergang en begroeiing rondom het transformatorhuisje, ten zuiden van het plangebied, werden veelvuldig gebruikt (figuur 3).

Figuur 3. Foerageergebied.

3.4 Vliegroutes

Tijdens de onderzoeksrondes zijn enkele langsvliegende vleermuizen waargenomen ten noorden van de bebouwing (figuur 2). Deze gebruiken de watergang en bebouwing als vliegroute. De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn hier overvliegend waargenomen. Deze hebben geen binding met de bebouwing getoond en vliegen van en naar de verschillende foerageergebieden in en buiten het plangebied. De bebouwing op het erf biedt een geschikte lijnstructuur die gebruikt wordt door vleermuizen als vliegroute. Ook de andere aanwezige watergangen bieden geschikte lijnstructuren en kunnen worden gebruikt als vliegroute. De watergang noordelijk van het plangebied betreft geen essentiële vliegroute. De omgeving bevat namelijk meerdere elementen die gebruikt kunnen worden.

4 Effecten

Naar aanleiding van het aanvullend onderzoek is duidelijk geworden hoe het gebied gebruikt wordt en door welke soorten. Deze kennis is getoetst aan de geplande werkzaamheden. Zodoende zijn de effecten van de werkzaamheden bepaald op de soorten die van het complex gebruik maken. De geplande werkzaamheden betreffen het slopen van de panden op het plangebied.

Door de geplande sloopwerkzaamheden worden geen negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht. De bebouwing blijkt niet gebruikt te worden voor deze gebruiksfunctie. Het plangebied wordt niet gebruikt als foerageergebied. Negatieve effecten door de geplande werkzaamheden op deze gebruiksfuncties zijn daarom uit te sluiten.

Wel verdwijnt er door de sloop een geschikte lijnstructuur die gebruikt wordt als vliegroute. Deze negatieve effecten op de vliegroute van vleermuizen zijn maar tijdelijk, aangezien na de sloop nieuwe bebouwing en dus structuur op het erf wordt aangebracht. Daarnaast bieden de aanwezige watergangen ook geschikte lijnstructuren en vliegroutes. Hierdoor blijft het gebied functioneel en toegankelijk voor vleermuizen. Negatieve effecten door het gebruik van bouw/kunstlicht zijn niet uit te sluiten wanneer werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst uitgevoerd worden.

5 Conclusie

Uit het vleermuisonderzoek is gebleken dat de omgeving rondom het plangebied door vleermuizen gebruikt wordt. Er zijn verschillende vleermuisensoorten waargenomen namelijk de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten zijn overvliegend en foeragerend waargenomen. Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen gesignaleerd.

Met de geplande werkzaamheden wordt een tijdelijk negatief effect verwacht op de vliegroutes van vleermuizen, aangezien de lijnstructuur die de gebouwen vormen verdwijnt. De lijnstructuren van de watergangen blijven wel aanwezig. Het effect op vliegroutes kan door de omgeving worden opgevangen. Hierdoor blijft het mogelijk om foerageergebieden te bereiken.

De geplande sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Een ontheffing op de Wet natuurbescherming bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is niet noodzakelijk. De uitvoering van de werkzaamheden dient bij voorkeur tussen zonsopkomst en zonsondergang plaats te vinden. Als werkzaamheden tijdens de schemertijd plaats dienen te vinden, wordt vleermuisvriendelijke verlichting aangeraden. Mogelijkheden zijn het werken met UV-vrije verlichting, een beperkte hoogte van de verlichting en het zoveel mogelijk naar beneden richten van de verlichting.

6 Bibliografie

BIJ12. (2017 juli). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Geraadpleegd op 17 augustus 2020, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

BIJ12. (2017 juli). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Geraadpleegd op 17 augustus 2020, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf>

M. Kuilder (15 augustus 2019). *Quickscan flora en fauna Bonkelaarsdijk 5, Schagen*. Smit Groenadvies.

Vleermuisprotocol 2017, <http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Wet Natuurbescherming (WNB)

De Wet natuurbescherming is het wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd. In deze wet is zowel soortbescherming als gebiedsbescherming opgenomen. De gebiedsbescherming bestaat voornamelijk uit de Natura 2000 gebieden. Op enkele uitzonderingen na zijn de provincies het bevoegd gezag van de wet. Zij organiseren daarbij de ontheffingen en handhaving.

Altijd geldt de zorgplicht

Ongeacht de activiteit en de soort dient voldoende zorg in acht genomen te worden voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorgplicht stelt dat “Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving” en dit houdt in dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.”